

SLOVENSKI NAROD.

Imata vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter veja po pošti prejemam na avstre-ograka dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodil sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemšijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne petlj-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat, in po 10 h, če se tiska trikrat. Vse je večkrat. — Dopisi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vraca. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravljalstva telefon št. 85.

Posamezne številke po 10 h.

Narodno-naprednim volilcem!

Jutri v torek, dne 22. t. m. vam je zopet stopiti na volišče, da si izberete može svojega zaupanja za deželnozborske poslance v mestni skupini ljubljanski. Voliti vam je dva poslance.

Narodno-napredna stranka je v tej skupini postavila za kandidata gospoda

Jvana Kneza,

dr. Jvana Dražna,

veletržca in obč. svetnika v Ljubljani.

zdravnika in obč. svetnika v Ljubljani.

Kandidata, ki vam jih priporočamo, sta moža, ki sta že s svojim dosedanjim delovanjem pokazala, da sta vredna vašega zaupanja.

Zato pričakujemo, da se bo jutri šteje volitve udeležilo čim največ narodno naprednih volilcev ter oddalo složno svoj glas priporočanima kandidatoma.

Narodno-napredni volilci, pokažite svojo strankarsko zavednost in svojo politično zrelost s tem, da se udeležite jutrišnje volitve v kolikor mogoče največjemu številu.

Opozorjam vas, da traja jutrišnja volitev samo do opoldne in da sta samo dve volišči, v „Mestnem domu“ in v „Unionu“. V „Mestnem domu“ volijo volilci z začetnimi črkami A—L, v „Unionu“ pa z začetnimi črkami M—Ž.

V Ljubljani, dne 19. grudna 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Shod v Mestnem domu.

Ob udeležbi kakih 400 volilcev je bil včeraj dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« volilni shod, na katerem sta se predstavila volilcem kandidata za deželni zbor gg. Ivan Knez in dr. Ivan Ražen.

Shod je otvoril gospod deželnemu poslanec Josip Turk, ki je predlagal za predsednika g. dr. Tavčarja, kar je bilo soglasno sprejet. Predsednik je po zahvali za izvolitev in po pozdravu dal besedo prevmu kandidatu g. Ivanu Knezu.

G. Knez je dejal: Nikdar nisem mislil kandidirati v deželnem zboru, kar je prišel k meni predsednik narodno-napredne stranke in mi izrazil željo več odličnih pristašev stranke, da naj bom kandidat za prihodnje deželnozborske volitve. Sprva sem se upiral, končno pa le ugodil želji. In tako stojim danes pred vami, ki ste najvišja instanca, oddajati mandat, za katerega se potegujem.

Kakšnega mišljenja sem, je zna-

no. Delujem pri raznih društvenih in korporacijah narodno-naprednih. Če bom izvoljen, stopil bom v klub na-

rodno-naprednih poslancev. Skušal

bom za svoje volilce doseči, kar se doseže da. Na prve gošti bo seveda svirala S. L. S., ki ima nadpolovično večino v deželnem zboru. Vendar, ker je po 20. septembru bližanje med slovenskima strankama napredovalo, upam, da bo v sporazumljenu med obema tema strankama mogoče doseči uspehov za mesta in deželo. Blagor prebivalstva je le takrat zagotovljen, če se godi dobro kmečkemu ljudstvu in meščanskemu. Prosim, da mi oddaste v torek svoje glasove, če sem vreden Vašega zaupanja. (Burno ploskanje).

Nato je govoril g. dr. Ražen, ki je rekel:

Ne bom imel danes tukaj političnega govora, ko stojim pred vami kot kandidat za deželni zbor, v katerem hočem, če bom izvoljen, delovati v prid deželi in prebivalstvu. Govoriti hočem o naloga, ki si jih bom stavljal, če mi zaupate deželnozborski mandat. Predvsem se čutim kot zdravnik in osredotočil bom svoje delovanje v deželnem zboru v sanitarnem oziru. Da sem narozen, je naravno, ker dandanes mora biti vsak Slovenc narozen in so že zdavnaj minili tisti časi, da se je štelokomu v zaslugu, če je bil narodnjak.

tehnično sploh mogoče, mora vse priti na oder; dramaturg sime iz dela, ki bo imelo večno veljavno, izločiti samo to, kar ni večnega, kajti sicer »Faust« ni več »Faust«, sicer ni več pesniško razodetje, marveč navadna gledališka igra, ne več tragedija, nego melodram.

Ljubljanska priredba »Fausta« šteje 11 slik, dočim jih šteje dunajska 23, dasi so tudi na Dunaju več prizorov stisnili na enega. Govorkar je strnil tudi prizore, ki bi jih ne smel strniti, ker izostane prehod. Tako popolnoma »sprehod pred mestnimi vratmi«, kjer Mefisto počne Fausta življene. Tudi je izpuštil »Walpurgisnacht«. Gledal je preveč na možnost, da delo sploh uprizori, kakor na to, da je smiseln uprizori, po intencijah pesnikovih. Izkratka: izpuštil je mnogo takega, kar bi se moral spraviti na oder, dočim bi si bil moral reči: bolje nič, kakor tako oklešeno delo.

Posebno priprosto si je pomagal tam, kjer si večja gledališča pomažajo z vrtečimi se odri. Za vse tiste prizore je napravil eno in isto scenarijo. Postavil je na oder cerkev, Marjetico sobo, Martino sobo, vodnjak, in »evinger« — in v tej sceneriji so se vršili vsi tisti veleznameniti prizori, za katere je pesnik zahteval vselej drugačno scenerijo. Vsled tege je iluzija silno trpela in so se po-

Da sem napreden, sledi iz tega, da me je postavila za kandidata narodno-napredna stranka.

Da govorim torej o zdravstvenih razmerah v naši deželi!

Umobilnico imamo na Studencu pri Ljubljani. Zidana je bila v sedemdesetih letih in je v njej prostora za 96 moških in 98 ženskih. Danes je ta umobilnica docela premajhna. Sprejeti se more vanjo le četr umobilnih ljudi. Na hodnikih leže ti revži ali jih pa pošiljajo v bolnišnico. V umobilnici imajo takozvane kolonije, kjer se zbirajo bolniki, ki niso nevarni. Poleti bi se s temi razmerami že shajalo, pozimi se pa zgodi, da se pogosto ravno vsled teh razmer bolnikom shujša njih bolezen. Na blaznici je petrolejska razsvetljiva, ki povzroča slab zrak, tam nimajo vodovoda, ne kanalizacije. Umivalnice so par starih luknen, ki so v zanemarjenem stanju. Za kopeli imajo lesene kadi, vzidane v tla, da se mora bolnik batiti, da si zlomi nogo, ko stopa v kadi. Vodstvu umobilnice se ne more očitati ničesar, ker zdravniki storte, kolikor morejo z danimi sredstvi. Razmere v blaznici se morajo koreniti izboljšati, ker sedanje ondotno stanje je škandal za deželo. Ako bom izvoljen, bom skušal doseči to izboljšanje.

Naša bolnica je veliko stala, a je vkljub temu premajhna. Manjka ji evakuacije. Nekateri oddelki, na pr. medicinski, so polovica hiralnicne. V bolnico spadajo ljudje, ki ne hirajo, oni, ki hirajo, pa v hiralnico. Ker pa v hiralnici tudi ni prostora za vse hirajoče in ker dobivajo tja tudi umobilne iz blaznice, leže hirajoči v bolnišnici. — Kar se tiče kirurškega oddelka, je premajhen. Zdravniki delajo zjutraj pri luči in zvečer tudi, delajo ponoči, ker ne morejo čez dan zgotoviti vsega dela. Gre namreč vedno le za hitro izpraznenje oddelka. Mnogo bolnikov ne sprejmejo, ker ni prostora, težko ranjeni leže včasih na hodnikih. — Infekcijski oddlek je zidana baraka z enim hodnikom. — Porodniški oddlek je premajhen, le ena soba je za porode. Ženske, ki se sramujejo, morajo porajati v sobi ali kuhinji babice. Skandal je za Ljubljano, glavno mesto dežele, da je temu tako! — V bolnišnici manjka dalje prosekture, t. j. zavoda, kjer zdravnik raztelesenje umrlega konstatira, na kaki bolezni je umrl bolnik. Prosekture smatram kot nekako kontrolo nad zdravniki, česar naj mi noben zdravnik ne šteje v zlo. Kajti vsak zdravnik se lahko znotti v diagnozi in le s prosekture se da večkrat dognati, kakšno

bolezen je imel bolnik. Prosekture v deželnih bolnicah moramo dobiti. Kosnje sicer imamo, a prostori niso dobri in zadostni in je vsled tega nevarnost za zdravje preiskujočega pri bakteriologičnih preiskavah. Upam, da bodo vsi poslanci v deželnem zboru za ustanovitev prepotrebne prosekture.

Iz porodnišnice v deželnih bolnicah morajo ženske odhajati v 12 ali 14 dni po porodu. Kaj se zgodi z njih otroci? Dajo jih na »amljenec« na deželo ali v mesto, ker so delavski ali nezakonski otroci. V mestu gotovo vsak izmed takih revčkov umre, na deželi pa tudi veliko njih. Dajo jih v oskrbo revežem, ki se hočajo preživeti od tistih par mesečnih goldinarjev, ki jih dobe za varovance. Kako žive ti otroci? Človeka je groza, ko jih vidi vse mokre do uses, umazane, v blatu in izstradane. Ženske, ki so jih vzele v oskrbo, nimajo niti pojma o vzgoji otrok, ki so včasih po popoldne prepričeni sebi samim. Kaj čuda, da jih toliko pomrje. To je treba preprečiti, kolikor se da. Treba je ustanoviti s pomočjo deželnega zabora na jdenišču o. (Odobravanje). Koliko slovenskih ljudi bomo tako ohranili pri življenju! Jetičniki in umobilni so izgubljeni za nas — težko je izreči tako hudo sodbo — zato pa glejmo, da otroci ne postanejo bolni. (Živahnodobravanje), da ne hirajo. 30% novorojenčev nam umre. Slovenski narod ni tako velik, da bi mogel to brez škode utrpeti. Najdenišnica ne bo stala toliko, kolikor bomo pridobili v narodno-gospodarskem oziru. Rezultati v najdenišnicah so krastini in ko je otrok star 6 mesecev, odda se zanesljivji osebi, kamor ga hodi zdravnik vedno obiskovat. Sreča se mi širi, ko pomislim, koliko slovenske dece bomo rešili, ko bomo imeli najdenišnico. Ko zdaj kak otrok zraste, je vržen v mase, kjer se izpridi, ker se nične ne briga zanj, ker ga premnog sodi za nekaj odveč na svetu. Ko bo pa tak otrok dobro vzgojen, bo ravno tako dober član človeške družbe kot vsak, ki je užil dobro vzgojo pri starših. (Odobravanje).

Na Kranjskem bo treba skrbeti za zdravniški naraščaj. Zdravnikov specialistov nimamo, ker je večina naših zdravnikov izšla iz kmečkih revnih hiš. Zdravniški specialisti so pri nas prav pogost Nemeji. Deželni zbor bi moral dovoliti podpore, da bi se naši slovenski medicinci mogli posvetiti do zdravnikov-specialistov.

Dvoječnosti naše deželne bolnišnice bo treba opraviti. (Odobravanje.) Bolnišnica je slovenska, vzdrževanje in zato jih ni bilo težko nadkriti.

Pričarati Goethejeve pesniške vizije na oder spada med najtežnejše naloge gledališke tehnike. V »Faustu« niso samo osebe dramatični faktorji nego tudi različni rekviziti, ravno tako kakor sta v »Krajju Learu« v prizoru na travniku prostor in elementarni dogodki dramatični faktorji prve vrste. Pomanjkanju teatraličnih sredstev je pripisovati, da je izostala velevažna »Walpurgisnacht«, da je pudel ostal za pečjo in da je bila jama čarovnice precej skromna.

Naloga režiserjeva je, povečati moč in poglobiti vtisk posamežnih prizorov s sceničnimi pripomočki. V »Faustu« je ta naloga toliko težja, ker Goethe pa ni mislil, da pride »Faust« kdaj na oder. Sobotna vprizoritev nam je pokazala krepko režijsko voljo. Nekateri prizori so bili res slike v polni prave štimuntne, zlasti prizor v ječi in prizor v Auerbachovi kleti sta bila izborni prireditvi.

Prizor v nebesih je bil tudi tako lepo inceseniran, dasi so bile »himmlische Heerschaaren« le maloštevilne. A kako je prišel Mefisto kar sredi nebes med angelje, tako, da jih je s svojim plaščem celo deloma zakrival? Moral bi bil pač ostati pod nebesi.

žuje se s slovenskim denarjem, bolniki so slovenski, čemu nam treba dvoječnosti? G. dr. Gregorič se je sicer odločno zavzel za odpravo nemških napisov, dosegel sicer uspehe, a prišel je neki kontraordre in pri starem smo zopet.

V deželnem zdravstvenem svetu ne vladajo za Slovence ugodne razmere. Člane tega sveta imenujeta deželni zbor in vladu. Zadnja imenuje štiri člane, med katerimi so trije Nemci in en Slovenc. (Skandal!) Da, skandal je to! Še večji skandal je pa, da ne marajo vanj zdravnikov-specialistov - bakteriologov, kakor je dr. Plešnik, ki se ga vlaži branji na vse kriplje. Gorje zdravstvenemu svetu, če izbruhne kakšna epidemija, pa ne bo imel v svoji sredi takega zdravnika-specialista!

Vprašanje nastane, kje vzeti dežel na vse, kar sem omnil, da bi bilo treba spremeni in izboljšati. Za to skrbeti bo nalog poslanec S. L. S., ki ima vso oblast v rokah. Mi bomo le opozarjali in kontrolirali, seveda pa sodelovali pri vsem, kar bo v prid našega naroda. Jaz se boni upiral do skrajnosti vsakim novim dokladom.

V zadnjem času se je pojavilo med učiteljstvom neko nasprotje proti meni, dasi nisem nikdar nastopil proti učiteljstvu ali šolstvu. Če izvira iz tega nasprotstva proti meni, da sem kandidat v mestni kuriji, je to le osebnost. Premalenosten sem, da bi me premotilo, tudi če me noben učitelj ne voli, da ne bi se z vso vmeno zavzel za učiteljstvo in šolstvo. (Odobravanje).

S. L. S. je agrarna, mi smo pa mestna stranka. Mi zastopamo koristi mest. Upam, da se nasprotstvo med mestni deželu ne bo tiralo do skrajnosti, ampak da se bodo skušali interesi obojih zbljati. Če bi pa S. L. S. skušala uporabiti svojo moč proti mestom, bom pa z vso velenem v izbranjostjo varoval interese meščanstva. (Odobravanje).

V torek pomislite, če sem vreden vašega zaupanja. Če sem, me velite, če pa ne, pa nikar. Ako bom izvoljen, deloval bom za korist vseh. (Burno dolgotrajno odobravanje).

G. dr. Tavčar je dejal: Res je, da ne bo imela naša stranka v deželni zboru večine, vendar se ne sme trditi, da bo imela S. L. S. vso moč proti meni, te večine ne bo zlorabljal. Organizirana manjšina ima tudi moč in mi ne bom brez vpliva.

Kar se tiče kandidatov gg. Knež in dr. Dražna, je prvi govoril preponično. Da ga je stranka postavila

Bog je govoril iz oblakov, ne da bi se ga videlo. To je prav. Toda Bog bi moral imeti mogočen glas, ki bi zvenel in se razlegal po gledališču kakor višje razodetje. V soboto pa Boga ni bilo prav nič razumeti in le slabo slišati.

Faustova soba bi morala biti po Goethejevem predpisu gotiška. No, na tem ni nič, da ni bila taka. A oprema je bila nesmiselna. Faust pravi sam:

»Weh! steck' ich in dem Kerker noch? Verfluchtes dumpfes Mauerloch. Wo selbst das liebe Himmelslicht Trüb durch gemalte Scheiben bricht, Beschränkt von diesem Bücherhauf, Den Würme nagen, Staub bedeckt, Den, bis ans hohe Gewölb hinauf, Ein angerauht Papier umsteckt; Mit Gläsern, Büchsen rings umstellt, Mit Instrumenten vollgepropft, Urväter Hausrat drin gestopft —.«

Taka pač Faustova soba ni, kakor ni bila in zato ni obudila potrebe iluzije. Le pod oknom je ležal kupček knjig in proti občinstvu je bila obrnena novodobna trgovska knjiga z rdeče belim robnim listkom na platnici. Tudi je bilo prav smešno, da je Faustova pogodba s hudičem bila spisana na pol poli modernega papirja, ne na pergamentu.

Skraino neugoden vtisk je na pravila Marjetičina soba. To je b

za kandidata, storila je to, ker hoče imeti v deželnem zboru odločnega, inteligentnega zastopnika meščanstva, kar je g. Knez. Da kandidiramo g. dr. Oražna, je vzrok, ker potrebujemo zdravniško kapaciteto v svoji sredi. Stranka je postopala pametno, da ju je postavila za kandidata, zato da je dolžnost volilcev, da ju pošljejo v deželni zbor.

Najhujša rana na našem telesu je, da imamo premalo občutka in pojma za disciplino, za kar je najzlastnejše spričevalo zadnja volitev. V torskem bodi drugače! Vladaj stroga disciplina, da častno zmaga naša kandidata gg. Ivan Knez in dr. Ivan Oražen. (Burno pritrjevanje).

S tem je bil končan shod.

Agitacijski odbor je imel takoj nato sejo, na kateri se je sklenilo, da se ukrene vse, da bo jutrišnja zmaga lepa in častna za stranko in kandidata.

Pismo s Hrvatskega.

(Neustavno stanje. — Madžarizacija napreduje. — Kaj je vse »veleizdaja«. — Mestne volitve v Karloveni.)

Zagreb, 17. decembra.

Dosedaj so vladni listi vedno dokazovali v potu svojega obrazu s posmočjo jezuitske logike, da na Hrvatskem ni potepanta ustava, da sicer res ni vse normalno, ker se ne sklicuje sabor, toda vlada je vedno na temelju zakonov, ker je na celu vlade od kralja imenovan ban baron Rauch. Kralj da ne mara imenovati za bana tistega, ki uživa zaupanje saborske večine. Rauch je zato postal ban, da pripravi take prilike, da bo končno izvoljena saborska večina, ki bo v »skladu z zakonom.«

Opozicionalni časopisi so citirali proti takemu absurdnemu tolmačenju jasni § 38. nagodbenega zakona, s katerim se odreduje, da se hrvatskemu saboru mora pustiti na letu vsaj tri mesece, da reši svoje avtonomne stvari. Dne 3. oktobra pa je potekel rok, ko se bi moral sklicati sabor, ker je dosedaj za vsem zbroval šele dva dni. Končno mora glasom § 13. zakona iz leta 1869 vlada predložiti vsako leto v ustavno prečasanje proračun za bodoče leto. Toda Rauch vlada že celo leto brez proračuna.

Na vse to je uradni organ »Nar. Novine« od 28. septembra odgovoril, da ne velja tako tolmačenje glede zasedanja hrvatskega sabora vsakega leta najmanj tri mesece, toda »Nar. Novine« priznavajo edino to, da ako vlada ne predloži do 15. decembra saboru proračuna, more se šele sedaj trditi, da vlada na Hrvatskem neustavno stanje.

To je napisalo uradno glasilo 28. septembra t. l., da zavrne trditve, da bi se sabor moral sklicati 3. oktobra, nadejaje se menda, da se bo do 15. decembra gotovo zgordil kak čudež, ki bo podaljal Rauchu življenje. Toda dočakali smo 15. decembra, a tudi sedaj se ni Rauch ganil, da ugodi ustavi, na katero je kralj prisegel!

Med tem pa so vse saborske stranke iztriale Raucha iz zadnjega skrivališča, da sabor ni sposoben za mirno delo ter so izjavile nedvoumno, da bi v slučaju sklicanja sabora stavile kot prvo točko na dnevni red: volilno reformo, in da bi te razprave z ničimer ne preprečile. To znači, da bi se v saboru ne dvignila obtožba proti Rauchu niti bi se sprožilo katero drugo državopopravno vprašanje, samo da se ložje pride do volilne reforme. A potem bi itak moral biti sabor razpuščen ter bi se

beraško prebivališče, ne glede na to, da je bil ta kotiček na eni strani odprt, kar je še bolj pokvarilo vsako iluzijo. Marjetica je vendar živel v dobrih razmerah, saj pravi o svoji materi: »Nicht das sie just so sehr sich einzuschranken hat —, wir konnten ns weit eh'r als andre regen: Mein Vater hinterliess ein hübsch Vermögen —.«

Ravno tako ubožna je bila soba Marte Schwertlein. Ko so bili Mefisto, Marta in Marjetica v tej sobi, se niso mogli ganiti.

Čarovnična jama je bila prav dobro in primerno opremljena, ogenj, ki se je pri različnih prilikah prikazoval, je celo smrdel. Tisti »schöne Bilder«, ki jih naj Faust kaže Mefisto so bili reducirani na megleeno podobo debele ženske, ki pač ni bila »der Inbegriff von allen Himmeln«. Da je imel Mefisto v Auerbachovi kleti tamburico pri sebi, je napačno. Saj pravi, da sta pravkar prišla iz Španske, in vedno tudi ni prežal, da priredi podoknico Marjetici. V ostalem pa se mora primati, da je vobče režija dobro opravila svojo nalogo.

Kakor so redki pesniki, ki se morejo z Goethejem primerjati, tako so redki igralci, ki bi mogli igrati »Fausta«. Že retorične težave so velikanske. V gubal pesniške dikeije je skritih toliko misli in čuvstev, da

moral razpisati nove volitve na podlagi novega volilnega reda.

Sedaj je tedaj padla zadnja krinka z Rauchovega režima: na Hrvatskem se ne vlada ustavno, a vendar ni proglašen absolutizem. To je tedaj vladu navadne despocije.

* * *

Frankova stranka je proglašila Raucha za »prvega hrvatskega bana«, ker — prečanja Srbe. Toda o tem, da se je pod tem »velikim Hrvatom« rapidno razširila madžarizacija, o tem stranka molči.

Nedavno je »Pokret« prinesel vest, da je madžarski minister za domobranstvo izdal naredbo, da morajo vsi orožnički častniki na Hrvatskem, ki hočejo dosegeti višjo čast od kapitana, znati madžarsko. Orožništvo je popolnoma naša avtonomna stvar, ki jih plačujemo iz avtonomnega proračuna, a sedaj pride madžarski minister, da ukazuje takšno kvalifikacijo za častnike na Hrvatskem!

Ta vest je tako razburila našo javnost, da je celo Rauch sklenil nekaj ukreniti. Toda kako. Odšel je v Pešto ter je potem sporočil po korespondenčnem uradu, da se je razgovarjal z ministrom Jekel - Fallussyjem in da je minister dementiral »Pokretov« vest.

Nato pa je hrvatski delegat dr. Šurmin in interpeliral v peštanskem parlamentu. V interpelaciji je dolovno citiral dotično naredbo ter nagašal, da nekdo mora lagati — ali Rauch ali minister. Nato je minister povedal Šurminu, da se sploh ni razgovarjal z Rauchom, temveč je Rauch govoril le z nekim državnim tajnikom.

Te dni je prinesel »Pokret« senzacionalno vest, da je za Rauchove vlade v 11 mesecih ustanovljenih na Hrvatskem 32 novih madžarskih šol, tako da jih je sedaj 78.

V skupni proračunu za leto 1909. je postavljenha vsota 960.000 krov za zdrževanje in ustanavljanje madžarskih šol na Hrvatskem, baje samo za železniške uslužbence. Iz našega že-pa moramo potem takem podpirati madžarizacijo, dočim najmanj 500 otrok hrvatskih železničarjev nimajo nobene šole na Hrvatskem, temveč morajo obiskovati madžarsko!

Arehenthal mora biti potem takem na Hrvatskem priznan, za — nezmotljivega. To je politična dogma — kdor ne veruje v njo, naj razmisli o njej v zaporu!

Na te strašne številke molče Rauchovi časopisi liki grob. Frankovo »Hrvatsko Pravo« se je oglasilo — o brambo Raucha! Najprej je napisalo, da tega »ne veruje«. Toda ako je Rauch res dovolil ustanovitev toliko madžarskih šol, potem on ni kriv, temveč nagodba; ki jo zdržuje tudi koalicija ter so se tudi pod njeno vladu enako ustanovljale madžarske šole.

Nato so koalicijski časopisi odgovorili, da pod koalicijo vlado se ni ustanovila niti ena madžarska šola na Hrvatskem. In vendar glasilo, ki hoče biti navidezno »najradikalnejša«, brani onega, ki ustanovi 32 madžarskih šol ter dolži samo tistega, ki ni dal nobene! Tako grade frankovci — »Veliko Hrvatsko.«

* * *

V preiskovalnem zaporu v Zagrebu in Varaždinu sedi — nekateri že peti mesec — 44 Srbov, obtoženih zaradi »veleizdaje«. Ne morejo pričakati sodbe, dasi hrepene po njej.

V takšnih prilikah je Rauchovim in Frankovim žal, ker niso zaprati zaradi »veleizdajstva« vsi njihovi politični nasprotniki. Zato oni vohajo na vsak korak kakšno »veleizdajstvo«. Ako v kateri vasi kakemu Frankovcu ni kak Srb po volji — kaj je ložje kakor sesti ter napisati v »Hrvatsko Pravo« dopis, kako je slišal tega dne, da oni Srb poje

so tem verzom kos samo umetniški visoke kulture. In tu tudi ni nič tistega razločevanja, ki se navadno deli: predstavljač je Faust, je Mefisto, je Marjetica, ali pa to n i.

Osebje slov, gledališča je tej predstavi posvetilo svoje najboljše duševne in fizične moči. Pošteni trud je bil očividem. Še nikdar niso naložili svojih vlog tako, kakor to pot, še nikdar niso poskušali svoje naloge tako v detajlu izdelati, kakor pri tej predstavi. Ko bi pri vseh igrah tako bilo, bi jih občinstvo na rokah nosilo.

Kraj vsega tega prizadevanja pa nam vendar niso podali več, kakor zunanje obrise predstavljenih značajev. Novih stvari nismo našli na njih umetnosti: delali so z običajnimi gestami, z navadnimi glasovnimi modulacijami in vsakdanjo mimo.

Prvenstvo gre vsekako g. Dragutinovič kot Mefisto, ki je sem in tja tudi res pogodil sestanskega dialektika in imel momente, ko je na pravil velik vtisk.

Govoril je dosti precizno in z glasom, s pogledi in z mimiko poskušal karakterizirati svojo vlogo. Mestoma pa ni bil duhoviti satirik in cinik, kakor si ga je predstavljal Goethe, ne tisti »Geist der stets verneint«, ne utelesenje principa zla, marveč samo blaziran lahkoživec, za katerega ni nič

v svoji hiši srbske (seveda »veleizdajske«) pesmi ali da ga je videl pušči cigaretne papir s sliko kralja Petra. In takoj nato se pojavi v dotočni vasi preiskovalni sodnik z državnim pravnikom. In ne vrneta se v Zagreb praznih rok.

Najbolj peče Rauchovo vladu in frankovcev, da je na hrvaški in strani glasilo, kakršen je »Pokret«, ki piše v teh časih tako v duhu vaše ljubljanske skupščine od 7. decembra. Toda še mnogo zmernejje. Lahko je Rauch Srbe denuncirati, toda kako naj dokaže, da tudi Hrvatje tako mislijo. In vendar je vsa gonja proti Srbom in scenirana le z namenom, da odecip (zastraši) vse Hrvate od Srbov.

Zato love vsako besedico v »Pokretu«, da ga pokažejo za »veleizdajca«, ki je seveda podkupljen sedaj iz Belgrada, sedaj iz Črne gore.

»Pokret« prinaša zanimive darse iz Kotora in iz Stare Srbije. Iz Kotora prihajajo dopisi od hrvaške strani. Ko je nedavno popolnoma kroničarsko v temelju dopisu poročal, kako je Lovčen (nad Kotorom) obrožen s črnogorskimi topovi, bilo je — kakor sem izvedel iz zanesljivega vira — dolgo posvetovanje med Rauchovo vladu in Pešto, ali bi ne kazalo zaradi tega potisnitvi celo uredništvo »Pokreta« v zapor! — Te dni je »Hrvatsko Pravo« zopet denunciralo »Pokret« zaradi »veleizdajce«, ker je prinesel opis srbske armade, a nedavno se je Frankovo glasilo zakadilo v konservativno osečko »Narodno Obrano«, ker je z veliko rezervo citirala neki ruski list, ki piše o neki dezertaciji naših vojakov...

Predvčerajšnjim je konstatiral »Pokret« na podlagi zadnjih dejstev, da je minister Arehenthal retrirjal pred Rusijo in Turčijo. Nato so vsi vladni organi prinesli enak članek, da je »Pokret« s svojo pisavo dokazal, da je antidinastičen. »veleizdajski!« Včeraj je »Pokret« s temi listi polemiziral, toda cela njegova polemika je bila konfiskovana.

Arehenthal mora biti potem takem na Hrvatskem priznan, za — nezmotljivega. To je politična dogma — kdor ne veruje v njo, naj razmisli o njej v zaporu!

* * *

Mestno zastopstvo v Karlovem je bilo pred pol letom razpuščeno, ker je soglasno izreklo nezaupanje svojemu načelniku, ki je hotel sprejeti bana Raucha, ko je prišel v Karlovem. Nato je bil v Karlovem poslan komisar, najgnusnejša policijska duša, ki je skušal z vsemi mogočimi šikanami gospodarskih čim najbolj škodovati celemu mestu. Prepoval je sejme, (ki so v Karlovem večji kakor v Zagrebu), reje goveje živine v mestu itd. Ko se je na ta način provzročila mestna velika škoda, začel je z osebnimi šikanami. In sedaj je končno misli, da so tako pripravljena tla za nove mestne volitve. Khuuenov stari volilni red za mesta in občine nudi vsaki nasilni vladni dovolj jamstev, da s pritiskom spravi svoje ljudi v mestno zastopstvo. V Karlovem se je k vsemu temu Rauchova vladu že dve leti združila s frankovci, da se skrije pod nekakšen patriotski plasč. Včeraj je volil I. razred. V tem razredu je samo 77 volilcev. In to so sami najvišji uradniki, bogati Židje, katerih vsakemu se more obetati in dati od vlade, kaka osebna korist ali pa se mu lahko občutljivo škoduje. Tako je mogla ta rauchovsko-frankovska lista zbrati povprečno 37 glasov, dočim je koalicijска lista ostala za povprečno 35 glasov v manjšini.

novega več na svetu, ali pa tihotapljuški ludobnež.

Faust je tip nadčloveka, a njegov predstavljač je Faust, je Mefisto, je Marjetica, ali pa to n i. Osebje slov, gledališča je tej predstavi posvetilo svoje najboljše duševne in fizične moči. Pošteni trud je bil očividem. Še nikdar niso naložili svojih vlog tako, kakor to pot, še nikdar niso poskušali svoje naloge tako v detajlu izdelati, kakor pri tej predstavi. Ko bi pri vseh igrah tako bilo, bi jih občinstvo na rokah nosilo.

Kraj vsega tega prizadevanja pa nam vendar niso podali več, kakor zunanje obrise predstavljenih značajev. Novih stvari nismo našli na njih umetnosti: delali so z običajnimi gestami, z navadnimi glasovnimi modulacijami in vsakdanjo mimo.

Prvenstvo gre vsekako g. Dragutinovič kot Mefisto, ki je sem in tja tudi res pogodil sestanskega dialektika in imel momente, ko je na pravil velik vtisk. Govoril je dosti precizno in z glasom, s pogledi in z mimiko poskušal karakterizirati svojo vlogo. Mestoma pa ni bil duhoviti satirik in cinik, kakor si ga je predstavljal Goethe, ne tisti »Geist der stets verneint«, ne utelesenje principa zla, marveč samo blaziran lahkoživec, za katerega ni nič

Izvoljenih je 7 rauchovo-frankovcev, 1 koaliranec in 4 neutralci. — Rauchovi časopisi se seveda topijo veselja nad tolikim »uspomhom«, ker so z vsem mogočim nasiljem, korupcijo in še s pomočjo imena bivšega dolgoletnega priljubljenega načelnika spravili skupaj 37 odvisnih ljudi.

Toda zato je danes pregovorila prava volja meščanstva. Volil je II. razred 12 mestnih zastopnikov. Koalicija je prodrla z veliko večino 160 glasov, dočim so rauchovo-frankovci zbrali le 80 glasov. Jutri, v petek voli III. volilni razred, pri katerem rauchovo-frankovci niti ne misljijo postaviti svojih kandidatov.

Državni zbor.

Dunaj, 20. decembra. Vlada je imela z neprestanimi konferencami popolni uspeh glede pooblastilnega zakona ter si je pravočasno zagotovila dvetretjinsko večino. Edini vitez Hohenblum je agitiral med agrarci proti pooblastilnemu zakonu, a njegov uspeh je bil tak, da so ga hoteli vreči iz zbornice.

Posl. dr. Ellenbogen je govoril o bosanski predlogi ter izjavil, da je bila aneksija Bosne najnejši korak naših diplomacije. Potem se je začela razprava o pooblastilnem zakonu. Dolg govor je imel krščanski socialist Pantz. Vlada je bila v največji zadregi, ker se ni vedelo, ali se dobri za predlog dvetretjinske večine. Vse je bilo skrajno napeto. Pri glasovanju po imenih vlada do zadnjega trenotka ni vedela pri čem da je. Iz zadrage jo je rešil šele poslanec dr. Žitnik, ki ni bil navzoč. In tako je dobila vlada potrebitno večino le treh glasov. Med splošnim hrapom se je nato izvršilo tudi drugo in tretje branje. Posl. Dobernig s tovarši je interpeliral zaradi »sloveniziranja« pri koroških sodiščih. Za njegovo denuncijacijo se ni nihče brigal v zbornici. Predlog poslanca Korošca in tovarši glede socialnega zavarovanja se je izročil posebnemu odseku, nakar je predsednik, vesel, da se mu je vse tako lepo posrečlo, voščil veselje praznike ter zaključil sejo.

Koalicijsko ministrstvo.

Dunaj, 20. decembra. Ministrski predsednik baron Bienerth je povabil za jutri voditelje vseh večjih strank k sebi zaradi sestave koalicijskoga ministrstva. Najprej pridejo k ministrskemu predsedniku Čehi, potem pa Nemci. Tudi danes so se vršile v ta namen konference. Bienerth se s pogajanjem žuri, ker je cesar izrekel že-jelo, naj bi se novo ministrstvo sestavilo že do 20. januarja pr. l., da bo rekrutni zakon in bosansko predlogo zagovarjal že parlamentarno ministarstvo pred državnim zborom. Predsednik novemu ministrstvu bo skoraj gotovo vitez Bilinski. Nasprotuje mu edino še krščanski socialisti.

Madžarske pridobitve v armadi.</h

so dnevi predsedovanja šteti. General Gomez se baje proglaši za predsednika še predno se Castro vrne, nakar se bo Castru sploh zabranila vrnitev v domovino.

Pozor gg. volilci!

Jutrišnja volitev traja samo od 8. do 12. in ne do 2. pop. Vsak mora napisati na glasovnico oba kandidata in ne enega samega. Zapišite torej natančno:

Jvan Knez,
veletržec v Ljubljani.

Dr. Jvan Dražen,
zdravnik v Ljubljani.

Volilci, katerih imena se začno s črko A do vstetega L, volijo v „Mestnem domu“, oni, katerih imena se začno s črko M do Ž, pa v „Unlonu“. Izkaznice ali legitimacije so rumene in ne bele, kakor so bile zadnjič za volitve v splošni kuri. Na legitimaciji je zapisano, kje voli dolični volilec.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. decembra.

Sobotna ožja volitev. V »Rdečem Praporu« in na lepkah so socialni demokratje proglašali našo trditev, da bodo Nemci glasovali za Etbina Kristana, za zlobno izmišljeno laž. Volitev sama pa je pokazala, da je bila ta trditev popolnoma uteviljena, zakaj vsi naši kazinotje na čelu jih zloglasni dr. Binder so šli kakor en mož v boj za socialnodemokratskega kandidata. Kako zelo je bil našim ljubim kazinotom pri srcu kandidat Etbini Kristan, kaže dejstvo, da so razni nemški delodajalci, kakor Samassa, Tönnies in drugi poslali svoje delave na volišče z izrečnim ukazom, naj volijo socialno-demokratskega kandidata. Tudi sam dr. Binder je pred volitvijo pravil okrog, da bodo Nemci šli v boj za Kristana in da bo nad 400 nemških volilcev odločilo zmago socialno-demokratskega kandidata. Da bodo pri ožji volitvi odločevali Nemci sededa v prid socialnim demokratom, ker je pač docela izključeno, da bi kazinotje mogli glasovati za slovenskega naprednjaka, je odkrito priznala tudi »Arbeiter Zeitung« v brzojavki iz Ljubljane dne 15. t. m. Vzpričo tega je pač umljivo, da so se naši socialni demokratje zibali v sladkem prepričanju, da jim ožja volitev prinese gotovo zmago. To prepričanje je bilo tem trdnejše, ker so se za vse slučaje preskrbeli s čudežnim sredstvom, kako se da korigirati volilna sreča. Iz Trsta in od drugod je došlo mnogo sodrugov, da volijo s tujimi legitimacijami gospoda Etbina Kristana. Da je bil to dobro prenišljien in spremeno organizovan manever, izpričuje dejstvo, da so malodane pri vseh volilnih komisijah prijeli po par sumljivih individuov, ki so hoteli voliti na tuje legitimacije ali pa vtihotapiti po več glasovnicne naenkrat za Etbina Kristana v volilno urno. Ker se z gotovostjo lahko trdi, da se volilnim komisijam niti 5% takih čudnih socialno-demokratskih volilcev ni posrečilo založiti,

smemo upravičeno računati, da so častiti sodruži korigirali srečo za najmanj 100 do 200 volilcev. A niti pomoč Nemcov niti prefrigano »korigiranje sreče« ni socialni demokraciji pripomoglo do zmage. Poražena je bila tem sramotnejše, ker je hotela izkoristiti sebi v prid nesoglasje, ki je v zadnjem času nastalo v narodno - naprednih vrstah. Če si v tem položaju ni mogla izvojevati uspeha, ko je imela zase največ šans, ko ni nihče niti slutil, da ume korigirati tudi srečo, potem lahko upravičeno trdimo, da ne pride kmalu čas, da bi naši socialni demokratje vsaj s približno toliko nado na uspeh lahko nastopili pri kakršnihkoli volitvah v Ljubljani.

Nekdanjeno. Radovljško sodišče je v sobotnem uradnem časniku razpisalo ustanovo blagopokojnega Matevža Langusa. Do te ustanove imajo pred vsemi pravico sorodniki ustanovnika in njegove žene in v drugi vrsti mladeniči iz Kamnega, kjer ni prav nobenega Nemača. Vzlic temu je pa radovljško sodišče slovenskemu prebivalstvu namenjen razglas objavilo zgoj v edino zveličavni nemščini. Takega zapostavljanja in zaničevanja našega narodnega jezika ne bomo pod nobenimi pogoji trpli! To naj si zapomnijo vsi naši sodniki, katerim povemo prav odkrito, da bomo pri vsakem bodočem slučaju brezobzirno navedli tudi ime onega sodnika, ki je bodisi iz narodne sovražnosti ali pa mlačnosti zakrivil kako podobno zapostavljanje našega slovenskega jezika. Ravnotak odkrito pa povemo tudi že danes, da bode v deželnem zboru grmelo, ker je slovensko pasjo poniznost za vedno spravil s sveta usodepolni dan 20. september 1908.

Volilci, kolektujte glasovnice z narodnimi kolki! Hvalevredno ideje je sprožil pri zadnjih ožjih volitvah neki zaveden volilec v »Mestnem domu«, da je prilepil na glasovnico dva narodna kolka. Ako bi storili to vsi volilci, dobila bi naša potrebna šolska družba prav lepo božičnico. Popravimo zamujeno pri jutrišnjih volitvah. Družba sv. Cirila in Metoda ima sedaj tri vrste kolkov v prometu (rjave z napisom »Narod sebi«, v narodnih barvah z napisom »Peju« in črnobrobljene z datumom »20 IX«.) Dobiti jih je skoraj v vseh trafikah, kjer pa jih še nimajo, naj si jih nemudoma naroče ter ju obenem razstavijo na listišču v oknih. Nemška bojna društva dobivajo ogromne dohodke iz prodaje društvenih znakov, pri nas pa je še vedno le neznaten odstotek takih rodiljubov in rodiljubkinj, ki bi dosedno kolekvali svoja pisma z narodnimi kolki. Opozljamo le volilice, da se čez uradni pečat na glasovnici ne sme prilepiti kolkov tako, da bi se pečat ne videl.

V višje službene razrede se pomešajo: V prvi razred: Ivan Wohinz, Avgusta Muttanovic, J. Sip Gregorin, Marija Blahna, Henrik Likar, Luka Jelenc, Ivan Mlakar. V drugi razred: Urh Konjar, Frano Kozjak, Ivan Pianecki, Karel Vesnič, Ana Kočvar, Iv. Šuligaj, Fr. Juvaro, Ivan Troš, Urs. Zupančič, Matija Janežič, Ivan Mace, Viljemina Repič, Friderika Kramar, Ivan Jezeršek, Amalija Donati, Pavla Urnčič. V tretji razred: Franja Zemljan, Anton Mahkota, Ana Tome, Ignacij Labernik, Angela Divjak, Reza Ambrožič, Ivan Strukelj, Helena Debevc, Marija Simončič, Marija Perhauo, Fri-

derik Žebre, Leopoldina Baudek, Ana Gradnik, Fran Petrič, Marjana Bole, Fran Kršič, Darinka Franke, Ana Harbich, Olga Šivic, Ivan Vozel, Leopold Morela, Julija Lakner, Ivan Pernat, Ana Fabjan, Rosa Jelenec, Leopoldina Bakowitz, Ivana Prešern, Fran Kete, Marija Tome, Alibina Legat, Josip Tavčelj, Ivan Vuga.

Iz udobješke službe. Imenovani so: Marija Brolič za Telce; Ivan Dremelj (nadučitelj) za Polico; Bajec nadučiteljem za Igavas; Lina Lenček za Šent Jernej.

Šo'a v Št. Petru na Krasu se razširi na trirazrednico.

Pravica javnosti se podeli IV. razredu na knežoškojskem gimnaziju, in II. razredu na mestnem deželiskem liceju v Ljubljani.

Gosp. Julli Nardini v Idriji je dobil naslov profesorja.

Izredna seja mestnega občinskega sveta bo v sredo 23. t. m. ob 5. popoldne. Dnevnih red priobčimo jutri.

Promocija. Na Dunajskem vseudilišču je bil v soboto promoviran doktorjem modroslovja g. Josip Mal. Cestitamo!

Imenovanje. Inžener Ignacij Šega, predstojnik kurilnice v Braku ob Muri je imenovan za višega komisarja.

Novi deželni šolski nadzornik na Koroškem. Sedanji deželni šolski nadzornik za Koroško Pall grabejo po novem letu v pokoj. Na njegovo mesto pride srednješolski ravnatelj Deschmann iz Meža na Češkem. Kakor kaže ime, zopet renegat.

Industrijski svet se je v svojem zadnjem zasedanju pečal z bojkotnim vprašanjem in sprejel resolucijo, v kateri obsoja nacionalni bojkot in pozivlja trgovce in obrtnike, naj se ne pristajo k bojkotnemu gibanju. Eden tistih sklepov najskromnejšega akademičnega pomena je to, ki v praktičnem življenju ne morejo premeniti ničesar. Razume se, da si tlačeni narodi ne bodo dali ukazovati od raznih strokovnih organizacij. Vprašanje o potrebi in umestnosti bojkota je vprašanje, o katerem odloča celokupen narod. In če sila razmer sil si se po tem hudem orožju, potem zahteva narodni ponos, da se drže takega sklepa ne le odjemalci, marveč tudi trgovci in obrtniki. Oni so del naroda, žive ob njega in imajo zategadelj svoje dolžnosti. Trgovcu in obrtniku, ki bi pri nas hotel ustavljati se narodovi volji, bi se kmalu pokazalo, kako je ravnat z ljudmi, ki kršijo disciplino in lomijo vero v narodnem obrabnem boju. Industrijski svet, ki nam je v narodnopolitičnih vprašanjih stara Hekuba, bi boljše storil, da bi vplival na primer na razne nemške kapitalistične časopise v ta namen, da ne bodo grdili in obrekovali avstrijskih in drugih Slovanov.

Narodna zavedenost Ljubljanskih trgovcev je, soditi po okoljčnih zelo majhnih. Mudil sem se vsled trgovskih poslov v Ljubljani. Že sem kupiti tudi nekaj razglednico družbe sv. Cirila in Metoda, žal da jih nisem dobil. Vprašal sem v dveh trgovinah in v dveh trafikah pa nikjer nič. Žalostno! Pa vpijemo: »Svoji k svojim!!!?«

Akad. fer. društvo „Sava“ v Ljubljani prosi vladno p. n. dame izven Ljubljane, da katerih se je obrnil s prošnjo radi plesa, naj blagovolijo čim prej odgovoriti, ali morejo ustreči prošnji. Gre se namreč zlasti za to, da se lahko pravočasno povabi na ples tudi občinstvo izven Ljubljane.

čuli trdi, težko koraki — prinesli so mrliča. Položili so ga na posteljo v spalnici in v naglici poklicani zdravnik ga je preiskoval natančno, dasi je bil Petter mrtev že skoro celo uro. Na posled je zdravnik izjavil, da je vsaka pomoč izključena — v tem hipu se je gospa Petter kakor blazna vrgla na truplo svojega moža in je svoj strah in svoj obup izjokala na glas.

Ognila se je bila z dolgim plăšem. Ta ji je bil zdrknil z ramen in ležala je nad svojim možem običena samo v koketno nočno haljo, ki je pikantno razovedevala skrivnosti in lepote njenega telesa.

Marko je, čuvši šum in znane glasove, sledil Brnotu in je hotel vstopiti v sobo, da bi kot župan izpolnil svojo dolžnost. Toda Brnot ga je prijel za roko in ga je zadržal kraj sebe.

»Poglej jo zdaj,« je šepetal Brnot prijatelju na uho. »Poglej te bujne forme, poglej to strast, ki jo razovede njen jok. Ali ni krasna? Ko bi jo ti šele videl drugače. Zenska ti je, da bi človek zaradi nje zblaznel. Ni se torej čuditi, da me je zopet ujela v svoje zanjke. Ne vem, če se je bom kdaj odresel. Pa nič zato. Se nobena ženska me ni tako držala, kakor ta.«

Marko ni ničesar odgovoril. Spričo mrtvecu in njegove obupno

jokajoče žene, se ni maral prerekati z Brnotom, čigar cinizem bi bil sicer ostro zavrnil. Brnot pa je iz tega molka sklepal, da lahko nadaljuje. Držeč obe roki v žepih je čisto ravnušno razlagal svoje misli, ki so bile v tako kričecem nasprotju s tem, kar se je godilo v drugi sobi.

»Nikdar ne misli, da je Olga tako obupana zaradi smrti svojega moža. Te solze in ta obup — to je vse samo izbruh vehementnosti njenega značaja. V nobeni stvari ne poznata mere in meje. Ljubila ni Pettega nikdar — zdaj je le obupana, da se je obesil, da jo je kompromitiral, da ji je napravil sitnosti. Le meni verjemi, če dve uri bo popolnoma potolažena in bo tako mirno spala, kar bi se ne bilo ničesar zgodilo.«

»Ne verjamem tega,« je ostro odgovoril Marko. »Morda se je bila naveličala vsakdanosti in proze svojega zakonskega življenja in se dala premagati od svojega temperamente — a zdaj vidim, da je imela moža le rada. Te solze niso hlinjene, ta obup ni narejen, vse to ni komedija, nego pristna, iskrena bolest in ti si pač prvi, ki bi moral to vsaj rešpektirati.«

»Beži, beži,« se je rogal Brnot. »Jaz sploh ničesar na svetu ne respektiram, najmanj pa ženske solze. Kaj naj bi bilo Olgo na svojega moža vezalo? Kvečemu spomini. Bil je

dolgočasen patron, neveden in neduhovit, ki je zahteval od svoje žene samo eno, da naj ga v miru pusti. Vedel je davno, da ima njegova žena z menoj ljubezensko razmerje. Nikdar pa ni izdal, da je name ljubosumnen. Kakor mu je bolezni razjedala telo, tako mu je ljubosumnost razjedala dušo, a prikrival je to poselno še pred menoj in se kot pravi strahopeteč naposled še obesil. Naj bi raje mene ustrelil. To bi bilo vsaj moško dejanje. A tega poguma ni imel in sploh nič poguma. Napil se je in v pijanosti se je obesil. Jaz sem ga vedno iz vsega sreca zaničeval.«

»Ti menda sploh vse zaničuješ, razen samega sebe.«

»No, tudi tebi ne bi nič škodovalo, ko bi se navzpel malo tiste kreposti, ki se imenuje zaničevanje. Ali marljave kaj drugega zaslužijo. Ljudje so sami bedaki, ki jih je pač veliko, ki pa nimajo nič poguma in nič moči, vedno se med seboj vojskujejo, zdaj za krone — zdaj za ženske. Kdor ima pamet, naj jo porabi, da te bedake izkoristi sebi v prid, da more živeti človeka vredno življenje. Leb dich zu tot,« sem zadnjič slišal v gledališču, a to najvišjo modrost morje izpolniti samo, če ljudi zaničuješ.«

Oster, razčlanjiv odgovor je trepetal Marku za trenotek na ustnicah,

Slovenec, ohranimo „Slovensko Filharmonijo“! Deficit »Glasbeno Matice« je torej sredno pokrit, a sedaj trka na vrata slovenske požrtvovalnosti drug, nujne podpore potreben in vreden — prosilec: »Slovenska Filharmonija«. Ne kažeji drugega, nego prositi in prositi. Vi Slovenci, če hočete, da se slovenskemu narodu ohrani ta njegova pridobitev, ji je treba izdatnejše podpore! Slovenec, pomislite, kaj bi bilo naše slovensko gledališče, kaj naša narodna društva, če bi danes ali jutri morala vzlkniti: brez Slovenske Filharmonije smo! Mnogo Slovencev je, ki prepričajo težko breme vzdrževanja raznih narodnih društev in naprav posameznikom. Tako ne sme biti v bodoči! Vsak Slovenec naj po svojih močeh žrtvuje v narodne namene, ne pa samo posamezniki. Za danes se obrača »Slovenska Filharmonija« zlasti na one požrtvovalne rodoljubne Slovence, ki so doslej velikodušno pomagali »Glasbeno Matice«, rešiti propasti. Naj ne usahne dotični doslej »Glasbeno Matice« uamenjeni vir izrednih prispevkov, marveč naj teče odslej pomnožen v prid »Slovenski Filharmoniji« — hvala vam bo slovenski narod na vaši požrtvovalnosti.

Snočniji ljudski koncert „Slovensko Filharmonije“ je bil izborni obiskan. Godba je z eksaktno izvajanje izbranega programa pod vodstvom kapelnika g. Talicha žela mnogo zasluzene pohvale, da je morala nekatero komado ponavljati. Božičnica tiskarjev je včeraj popoldne v Sokolovu dvoranu »Narodnega doma« kljub skrajno slabemu vremenu zlasti za otroke privabila mnogo goščevstvo velikih in majhnih ljudi. Pri božičnici je sviral kvintet. Ko so pa gospodinčne rasprodale 2000 srečk za srečolov, vlekle so se številke. Vseh dobitkov je bilo 200 in so bili nekateri prav krasni. Nato so bili pod svedčenim razstavljeni božični drevesi obdarovani vsi otroci s slasičami ter sadjem. Upamo, da sirote in vzdobjeni tiskarjev, v kateri imen je bila božičnica prirejena, dobre kolikortoliko lep znesek od nje.

Narodne slike. V izložbah trgovine Gričar Mejač v Prešernovih ulicah in Fr. Kollmann na Mestnem trgu (kateri slednji jih tudi prodaja po 28 komad kompletno s hrastovim okvirom) so razstavljene krasne slike v fotografiji izvršitvi. Slike prestavljajo »gorenjskega pastirja z biskavo, gorenjskega coklarja in skupino „Kranjec in Kranjica.“ Slike so vzbudile po svoji krasoti občo pozornost ter ustrezojo že davno in pogosto izraženi želji, da okrasimo svoje domove z lepimi domačimi slikami da nam ne bo treba sezati po tujih proizvodih, ki so pogosto jako dragi a tudi tako slabi. Slike so tako primerno božično darilo. Opozljamo na inserat v našem listu.

Oblačilnemu društvu sta poslali kako lepe darove tvrdki Orloslav Bernatovič in Julija Stor. Iskrena hvala.

Opozorilo One gospode inserente, ki vsako leto potom časopisa čestitajo v novem letu svojim odjemalcem in prijateljem, kakor tudi one, ki bi želeli imeti tak inserat letos v našem listu, prosimo, da nam izročite naročilo v kratkem, da bode možno, pravočasno ustreči njih željam.

Deželno pomočno društvo za bolne na pl. učnih. Društvo zborovalo je dne 16. t. m. Predsednik dvorni svetnik grof Chorinsky poroča obširno o društvenem delovanju, podarjujoč osobito tiko in zelo uspešno poslovanje društvene oskrbovalnice.

Pokritje deficitu v "Glasbeni Mater". Zgana katastrofa, ki je bila zadela "Glasbeno Matico" dne 13. julija 1906 in pretila upopasti za ves slovenski narod velepomembno društvo, je sedaj v vseh svojih posledicah srčno odvrnjena. S prostovoljnimi prispevki, ki so jih darovali preblagi rodoljubi vseh strank in stanov skozi 29 mesecev, je do zadnjega vinarja pokrit ves ogromni deficit. Odslej se torej ne bo več pobralo prispevkov v pokritje deficitu. Prispevki so se uporabili z večine v pokritje starih dolgov, večinoma slovenskih obrtnikov, deloma pa v pokritje troškov za nujno potrebnih prizidek k društvemu hiši. Odbor "Glasbeno Matice" je ob tem veselom do godku prošnjen čuvstva iskrene hvaljenosti naprem vsem onim rodoljubom, ki so "Glasbeni Matici" v največji njeni nesreči prisodili in jo z občudovanja vr-dno požrtvovalnostjo rešili gotovega propada ter izraza ka sedaj tem potem vsem najsrčnejšo zahvalo. Njih imena bodo ovekovečena v drušveni zgodovini s priimkom rešiteljev "Glasbene Matice", rešiteljev ne le za Slovensko, ampak za ves slovenski jug važnega kulturnega zavoda. In ta zavest naj blagim dobrotnikom odtehta mero naše hvaljenosti, kateri nam je težko dobiti dovolj dostojnega izraza.

Odbor "Glasb. M." "Savanski ples". Kakor smo že objavili, se vrši "Savanski ples" 5. januarja 1909 v "Narodnem domu" v Ljubljani. Z njim se otvoriti vrsta letošnjih predpustnih zabav in po pripravah ter zanimanjem sodeč tako častno in odlično. Ta ples je namenjen v prvi vsti v proslavo pet najstietieske obstoja društva in vsled tega polaga društvo važnost na to, da bo prekašal te ples zadudi "Savanski ples", ki se je vršil pred tremi leti in ki je ljubljanskemu občinstvu kot tako zaveden in prijeten še vedno v dobrem spominu. Prekašati ga mora na živahnosti in zabavnosti ter neprisiljenosti, to si je stavilo društvo za parolo. Imel pa naj bi ta ples tudi privlačno silo, da bodo v prihodnje akademični plesi postali živa potreba ljubljanskemu razumu in razvitu. Zato je odbor naročil kako lepa damska darila, ki bodo vsled svoje lične izvedbe gotovo vsaki plesalki v trajen spomin na ta ples. Marsikatero presezenje se pripravlja, vendar pa odbor noče izdati vseh tajnosti in skrivnosti, pač pa se je izreklo, da s to svojo prireditvijo stoji na tem stališču, da naj bo to pravi akademični ples, to je, da naj se odlikuje po svoji živahnosti, zabavi, neprisiljenosti in preprosti eleganci. Zaradi tega tudi z vso odločnostjo zavrača vse pomisleke, ki se pojavljajo ponekod v zadnjem času radi toalete. Za prvi "Savanski ples" je pokazalo, da so bili vse tozadne izgovori popolnoma odveč, da se nikakor zahteva šumeča svilena plesna toaleta pri damah, temveč se želi le navadno, okusno plesno toaleto. Pa tudi gospodom si ni treba beliti glave radi tega. Frak in klak naj ostaneta lepo doma! Kdor ima kurko, naj pride v tej, drugače pa zadoča na navadna črna obleka. To stališče menda že zadoča, da vsakodobno lahko uvidi, da je prirediteljem le na prijetnosti in zabavi pri plesu ležeče, ne pa na tem, da bi se komu delale skrbi radi toalete. Pripomniti bi pač bilo danes še to, da godbo pri plesu oskrbuje priznani orkester "Slovenske Filharmonije" in da se bo — soditi po sporedru — lahko imenoval "valčkov večer". Komur še to ne zadoča, da ga utri v njegovem sklepu, udeležiti se za gotovo "Savanskega plesa", temu povemo prihodnjič enkrat prav tiko na uho še nekaj skrivnosti o nadaljnji podrobnosti.

Slovenski rodoljubi v Milwaukee Vise v Ameriki bodo v kratkem priedili gledališko predstavo na koncert ljubljanskim žrtvam. Ta pozornost, zavednost in požrtvovalnost v tujini živečih rojakov pač zaslubi javne pohvale.

Pivovarne. Koslerjeva pivovarna je zvarila predlansko sezono 33 000 hektolitrov (lansko leto približno tudi toliko), od teh je približno 10 000 hektolitrov eksportirala na Štajersko in Primorsko, 23 000 pa prodala na Kranjskem. Slovenske pivovarne morajo torej 23 000 hektolitrov več zvariti, da postrežejo dosedanjim Koslerjevim odjemalcem na Kranjskem.

Štiri glavne slovenske pivovarne Auerjeva, Delniška, Mengška in Vrhniška, razdelivši si med seboj gori omenjeno količino 23 000 hl to lahko store. Vse te označene štiri slovenske pivovarne so se v zadnjih letih razširile, spopolnile in modernizirale, opremljene so večinoma z najnovnejšimi stroji in so tako v položaju prizvajati pivo vsaj enako če ne boljše kakovosti kakor Koslerjeva pivovarna.

Opozoriti je še treba občinstvo oziroma gospodarstvo na dejstvo, da bode Koslerjevo pivo v bodoči sezoni kaj slabe kvalitete. Kosler je prenehal variti julija meseca t. l., v zalogni ima pivo varjeno maja, junija in julija t. l., en del tega piva se mu bude

do bodoče spomladi sigurno spridilo, drugo bode skušali z mladim pivom osvežiti, pa bode vseeno neprjetnega okusa in ga bodo pivopivci sigurno odklanjali. Govoritevje Koslerjevih agentov, da slovenske pivovarne ne bodo mogle v bodoči sezoni postreći ujihovim odpadlim gostilničarjem je torej prazno in ima le prozoren namen, gostilničarje kakor občinstvo begati in jih pripraviti, da se zopet oprimejo Koslerjevega piva. Občinstvo ozir gostilničarji se lahko s polnim zaupanjem obrnejo do slovenskih pivovar in se z njimi domenijo za dobava piva za bodočo sezono, postreženi bodo na vsak način boljše kakor pri Koslerju, kateri bodo gledali, da spravi v denar svoje staro sprideno pivo. Slovenske pivovarne naj napno vse svoje sile, da postrežo in v zadovoljju čim bolje nove odjemalce, da ne bodo imeli ti vzroka jadikovati za Koslerjevam pivom.

Brivnice so odprte na Božič do poldne, na Štefanovo pa so zaprte ves dan.

Prošnja do občinskega odbora v Spodnji Šiški. Piše se nam: Spodnja Šiška je pravzaprav ljubljansko predmestje, a zdaj v tem času snega in plundre se nam zdi, da živimo v kaki zakotni vasi, kjer je toliko poti narejene, kolikor jo shodijo ljudje. Naš župan sicer vsak dan po parkrat koracà na teji brogji, a je rajši do gležnjev ves moker, kakor da bi najel par delavev, da bi odmetali sneg. In če nastane mrzljaje vreme in "stvar" zmrzne, potem se lovimo kot na drsalnici nevešči drsači. Prosimo občinsko zastopstvo, da ukrene potrebno, da se nam ne bo batí, da ostanemo v snegu in vodi ali pa, kadar pritisne mraz, da bomo varni življena. Zaradi par goldinarjev Šiška ne pride na kant. Šiškar.

Fadel je 30letni Izidor Moze tič iz Mirna in se tako poškodoval, da je moral v goriško bolnišnico.

Narodna čitalnica v Krškem priredi dne 31. decembra 1908 v prostorji K. Schenerje v Krškem Silvestrov večer. Da bo zabava večja, pride ciganska godba iz Ceja koncertovat, med pavzami bo tombola in šaljiva pošta. Pisma je kolekotati z narodnim kolkom, sicer se plača 4 h globe. O polnočni pridejo duhovi, ki bodo pregnali spomine na staro leto. Novo leto 1909 naznanja polnočni zvon. Za mladi svet se prične ples, tuda tudi starejši posežo vmes, kakor se nam poroča, kateri bodo zabavo podvajili. Ker so cigani pismeno obljudibili, da bodo nemorno igrali, se pričakuje, da se način občinstvo za nje pobriga in jih ob išče, da na ta način počake naklonjenost vrlim ciganskim muzam.

Tovorni vlak je skočil včeraj s tira v Kresnicem. Nesreča se pri tem ni zgodilo nobene.

Iz Hrastnika. Nemčurska volonterka na slovenski deklinski šoli v Hrastniku Frida Leiller je nameščena kot učiteljica na šulerajnski šoli istotam. Tja spada! — S 1. majem se bo ustavljal brezovlak tudi v Hrastniku. Zasluge za to sta si stekla gg dež. posl. Roš in državni posl. Ploj Hvala jima.

Umrl je dne 17. decembra v Šoštanju, kakor se nam piše, djak slovenske gimnazije v Celju, četrtošolec Pelko. Bil je nadarjen učenec. — Njegovi soudenci z razrednikom g. prof. Kožuhom skazali so mu v soto 19. decembra zadnjo čast ter mu v slovo zapeli ganljivi žalostinki.

Stavba kmetijske šole v Št. Jurju na južni železnici le prav počasi napreduje. Ta šola je pač namenjena Slovencem; za te je pa čas!

Radi škrilatice so zaprli, kakor se nam poroča iz Vojnika pri Celju, tudi ljudski šoli na Doberni in v Novi cerkvi. Ta nevarna bolezna se sploh zelo širi v vsem celjskem okraju.

Nov slovenski odvetnik v Gorici. V Gorici otvoriti v kratkem odvetniško pisarno g. dr. Josip Levpušek.

Pri Sv. Luciji na Goriškem je otvorila tamkajšnja "Narodna čitalnica" javno ljudsko knjižnico.

Kraški župani in podžupani na Goriškem si osnujejo svojo župansko organizacijo. Jutri se bo vrsila v ta namen skupščina v Sežani. Načrta bosta tudi goriška deželna poslance A. Gabršček in dr. Gregorin.

V Vipolžah v Brdih na Goriškem je osnovala "Zveza narodnih društev" bralno društvo.

Kokoši je kradel in zajem je nastavljal 25letni Stefan Skr in Levpe nad Kanalom. Slednji so ga zasačili ter izročili oroznikom.

Samomor. V Gradišču ob Soči se je ustrelil z revolverjem v vrat 72letni Nikolaj Coassini, prvi podžupan, veleposestnik in leknar. Storil je ta kar baje radi družinskih razmer.

Aretirali sov Črinjanu "regnicola" Franca Buldrina radi žaljenja veličanstva. Razprav proti "regnicom" radi žaljenja veličanstva

je v Primorju vedno polno, umevno, ker smejo delati "regnicoli" že kar hočejo. Primorski Lahi jih naravnost obožujejo, voda pa je preveč obzira do njih v škodo domačega prebivalstva.

Cerkveni tat. V Dolenjah ob laški meji so aretirali nekoga Lenarta Borčiča, ker je na sumu, da okrel neko cerkev v Italiji.

Akademično fer. društvo "Balcan" v Trstu priredi pod pokroviteljstvom dr. Rybača dne 9. januarja v gledališču dvorani "Nar. doma" akademični ples.

V Trstu se mudi korespondent ruskega lista "Novosti Vremja" Beresowsky, ki je bil v zadnjem času mnogo imenovan radi svojega razgovora s srbskim ministrom za vnašanje stvari Milovanovićem. Informira se o političnih in drugih razmerah.

Prijet tat v belih rokavicah.

V Trstu so zaprli 32letnega kuharja in tapetnika Ernesta Rossa iz Pirana. Rossi je živel elegantno kot milijonar, bil vedno v družbi šansonetk in izmetaval denar na vseh koncih. Nastopal je vedno v belih rokavicah. Ta "gospod" je pa tako nesramno in predzad kradel, da so ga končno moral prijeti. Kradel je seveda le po stotkah v tisočkah ter obiskoval samo "belje ljudi".

Tički so se ujeli. Čevljarski Štefan Lojk v Trstu je pri odhodu s parnikom "San Giusto" pozabil na tem zavoj s širimi pari čevljev. Zavoj so "našli" trije sotopunki, šli v bližnjo gostilno in zapili par čevljev. Ostale tri pare so hoteli prodati. Šli so jih prodajat čevljariju in so k sreči prišli ravno k Lojku, ki jih je seveda prav prijazno sprejel in poklical policijo na pomoč. Aretiranici so 50letni zidar Ivan Bremec, 48letni zidar Anton Rupolo in 29letni delavec Konrad Lulek.

Roparski morilec Knitelius prijet v Trstu. Te dni je bil v Trstu človek, ki se je izdajal za dr. juris Alojzija Zimmerja in za precešnjo družbo naročil jedi in pijača. Ko je bilo treba plačati, je izginil. Policija ga je nasednil dan prijela. Mož se je izdal za dunajskega posestnika Alojza Beržina doma iz Berolina. Našli so pri njem dragoceno uro. Tržaška policija sodi, da je ta Beržina trikratni roparski morilec Knitelius, ki se mu podstikajo trije roparski umori v Nemčiji in ki je baje v zvezi z umorom dunajskega zlatarja Frankfurterja. Re-producirana slika v "Intersantes Blattu" o roparskem morilcu Frankfurterjevem da soditi, da je arretiranec v Trstu res Frankfurterjev morilec.

Tetek kamen je vrgel v Umaju pri Trstu nekdo v 26letnega M. težva Miluša in ga s tako silo zadel na glavi, da mu je ubil črepino. **Potopljane torpedevo "Huzar"** dvignejo v kratkem in odpeljejo v Trst.

Bombe v vlaku. V Knuju v Dalmaciji so našli železniški uslužbeni, ko so čistili vozove, v kupeju II. razreda šest bomb. Sodi se, da jih je prinesel iz Splita mlad človek, da izvede stentat na neko osebo, ki se je imela povrniti iz Šibenika, toda dotočnik je zamudil vlak. Druga verjava pa pravi, da je bil nameravan atentat na vlak.

Ponesrečen ognjegasec. Pri gašenju ognja na Lj. ydovem parniku "Vorwärts" na Reki je ognjegasec prof. Kožuhom skazali so mu v soto 19. decembra zadnjo čast ter mu v slovo zapeli ganljivi žalostinki.

Obeta je okradla. Kovaču Lušanju na Sušcu pri Rki je hoči ukradlo 600 kron in si jih razdelila z ljubimcem. Pardek so zdej zaprli.

Velikodusna roparja. Pri Orovou na Hrvatskem sta nekoga staroca napadla na cesti dva roparja in mu vzelila 2 K 40 v, kolikor je imel pri sebi. Ker je imel mož dolgo pot do cilja in bi se bil rad z vlakom peljal, prorisil je napadalo, naj mu dasta 20 vinarjev za vlak. Roparja sta mu velikodusno dala desetic, potem pa odšla kot njegova dobroutnika.

Zaklalo se je v mestni klavnicici ljubljanski od 29. novembra do včetve 6. decembra 97 volov, 2 kravi, 4 biki, 1 konj, 324 prašičev, 133 telet, 25 koščunov in kozlov, 13 kozičkov; zaklano živine se je vpeljalo 11 prašičev, 5 telet, 4 kožičke in 1127 kg mesa.

Oče ūče svojo hčer. Hišni posstnik Jože Rebolj v ulicah na Grad ř. 3 je bil svoji hčeri prepovedal občevati s šentjakobskim mežnarjem Fr. Skubcem. Ta je prišel na Rebolejjev dom in je mož kar napadel in davil, hči pa je pobegnila z doma. Očeta skrbi, kaj da je s hčerjo in zato prosi, naj se mu sporoči, da kdo kaj ve, kje je hči.

Vest ga je pekla. Včeraj je prišel na policijo 1890. l. v Breganskem selu pri Krškem rojeni, brez posebni krojaški vajene Peter Beroe in izpovedal, da je letos kuhal nekemu tamošnjemu posestniku oglje. Ker mu pa ta baje ni hotel vsega izplačati, mu je iz osvete začgal velik kup strnišča, kar je bilo nevarno baje tudi

z v obližju stoječa poslopja. Vsled tega je bil že neki osumljene šest tednov v preiskavi, ker se mu pa krivda ni mogla dokazati, je bila preiskava proti njemu ustavljena. Vsled tega je Berčeta menda vest tako pekla, da je taval okoli, slednji pa se je na ta način iznebil notranjega črva, da se je prijavil oblastem. Odali so ga sodišču.

Sobotni sneg je napravil v programu zopet mnogo zaprek. Poškodovan je marsiksi telefonsko omrežje, potrgal na mnogih krajin zice električna železnica cel dan ni bila v redu in tudi nekateri vlaki so imeli vsled snega zamude. Danes zjutraj je zdržal sneg na Poljanski cesti raz neke strehe, vsled česar niso mogli električni vozovi toliko časa da, da je bil sneg odmetan. Sneg so sicer včeraj zgodaj zjutraj izkorili s snežnimi plugi, a vendar so še poto zelo slaba.

Tativna. Danes ponori je bila v Fugovevem hlevu ukradenia kočija Lovrencu Kozinu denarnica s 16 K. črn salonski suknjič, vreden 22 K, rjav havelok, vreden 22 K, zlat prstan z rdečim kamnom, vreden 10 K, dobre hlače, vredne 12 K in 8 K vredna stara niklasta ura. Hapcu Urbanu Rechbergerju pa je tat od nesel 6 K vredno staro srebrno zepno uro. Pred nakupom navedenih reči se svari.

Nesreča. Danes zjutraj je zdržal sneg raz strehe na Sv. Jakoba nabrežju št. 19 in padel na 72letnega lajnarja Gregorja Seliškarja iz Horjula, katerega je tako poškodoval, da so ga potem, ko mu je dal prvo pomoč g. dr. Demeter Bleiweiss vitez Trstenški, odpeljal v deželnino bolnišnico.

Nezrečen danes zjutraj je zdržal sneg raz strehe na Sv. Jakoba nabrežju št. 19 in padel na 72letnega lajnarja Gregorja Seliškarja iz Horjula, katerega je tako poškodoval, da so ga potem, ko mu je dal prvo pomoč g. dr. Demeter Bleiweiss vitez Trstenški, odpeljal v deželnino bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je iz Amerike pripeljalo 188 Hrvatov in Slovencev, 84 Rusov se je pa pripeljalo preko Dunaja in Trsta v Ameriko.

</

vence pokojnemu g. Vekoslavu Legatu iz Celovec za žrtev in spomenik, na poljubno vporabo odboru, K 10 — Fran Lenart v Ptiju za ljubljanske žrteve v družbi plesne šole „Narodnega doma“ v Ptiju nabranih K 5. — Viljem Gebauer, nadučitelj v Šmihelu pri Novem mestu za žrteve, K 4 (darovali so ā 1 K: Matilda Gebauer, Viljem Gebauer, Fran Kopitar in Janko Šraj). — Veseli prijatelji v rojanski gostilni „Konsumnega društva“ za ljubljanske žrteve K 3 — Županja Veliki Repen na Primorskem potom mestne blagajne ljubljanske za žrteve K 10. — Anton Pavel Sancin, občinski tajnik v Dolini pri Trstu, pri slavnostnem banketu dne 2. decembra 1908, za žrteve nabranih in na primarijo dr. Vinko Gregorića v Ljubljani v poslopanih K 21-61 — Ivan Zupančič, poslovodja „Gospodarskega društva“ v Buzetu, po poli nabrajal za spomenik ali žrteve, kakor odločil odbor, K 61 58 vin. — Avgust Berthold, fotograf v Ljubljani iz razglednic in stik mučenikov Lundra in Adamiča ter njunega pogreba, prodanih po Jerneju Bahovec in „Katališki bukvarni“, za najpotrebnejše žrteve, K 40. — Slovensko katoliško podporno društvo Srca Jezusovega v Clevelandu potom upravnosti slovenskega ameriškega časopisa „Amerika“ v Clevelandu na upravnijo „Slovenca“ v Ljubljani za spomenik in žrteve K 75. — Josip Zajc, sinček ljubljanskega zdravnika in daželnega poslanca dr. Zajca, za bedne rodbine obsojenega, K — 50. — Skupaj K 320-64 (tristovdajset krov in 64 vin.).

Poseč novih prispevkov, izrekam v imenu „Združenega narodnega odbora“ vsem darovalcem in nabiralcem svojo najsrnejsjo zahvalo, posebno našim ameriškim bratom, ki se toliko blagodušno spominjajo z darovi spomenika padlih mučenikov in naših žrtev.

Z danes izkazanimi prispevki se je tudi prekoračila že vsota dvaindvajset tisoč krov.

V Ljubljani, 17. decembra 1908.

Dr. Alojzij Kokalj s.r.,
blagajnik.

Meteorologitno poročilo,

Vrhina nad morjem 904. Srednji sravn. tlak 786.9 mm.

decem	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebe
19.	9. zv.	737.2	0-4	brevet.	oblačno
20.	7. zj.	737.5	0-2	sl. jvzhod	sneg
	2. pop.	7 9 0	0-1	brevet.	-
	9. zv.	741.0	-50	sl. jvzhod	oblačno
21.	7. zj.	741.3	-85	sl. svzvod	mehla
	2. pop.	741.6	-48	sl. vzhod	oblačno

Sredna včerajšnja in predvčerajšnja temperatura: 0-5° in 1-1° norm. — 20 in -2-1° Padavina v 24 urah 7-1 mm. in 8-7 mm.

Zveza slovenskih pevskih društev v Ljubljani naznana vsem svojim članom kakor slovenskim pevcom sploh, da je preminil odlični skladatelj slovenski

dr. Benjamin Ipač

primarij v Gradcu.

Bodi mu večen spomin v hvalnih srčih slovenskih.

V Ljubljani, 21. decem. 1908.

„Glasbena Matica“ javlja tužnim srečim svojim članom in vsemu glasboljubivemu slov. občinstvu, da je slavni naš skladatelj in častni član »Glasbene Matice«, gospod

dr. Benjamin Ipač

primarij v Gradcu

danes preminil.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, 21. decem. 1908

.. Za Božič ..

Najcenejša in najprimernejsa darila so ..

albumi za razglednice .. in ..

: poezijske knjige :

ki jih ima v veliki izbiri
po izredno nizkih cenah
na prodaj ..

Narodna knjigarna.

Jzjava.

Podpisani izjavljam, da nisem več plačnik za svojega sina **Frančeta Petrovčiča**, sedaj bivajočega v Litiji.

Janez Petrovčič
kmet v Mrzlem logu.

4770

Službo dacarja

ali kaj enakega sprejme gospod z večletno prakso.

4776-1

Ponudbe pod „dacar“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Krasno božično darilo

so

Narodne slike:

1. Gorenjski pastir z bisago in

2. Gorenjski coklar, ki sta sliki jednačici ter

4780

3. skupina Kranjec in Kranjica.

Velikost z okvirom vred 70 x 90 cm.

Cena kompletne v hrastovem

okviru vred komad 28 krov.

Založila „Deželna zveza za tujski

promet na Kranjskem“.

Razstavljeni na prodaj pri tvrdki

Fr. Kollmann,

Ljubljana, Mestni trg.

Zahvala.

Povodom smrti nepozabnega gospoda

Vekoslava Legata

došlo nam je toliko izrazov iskrenega sožalja, da nas je v neizmerni boli res tolažila zavest, da spomin na rajnega ne ostane le njegovi rodbini ampak vsakemu, ki ga je poznal, neizbrisnen. Koliko je štel pokojnik zvestih in vdanih prijateljev, pričala je najbolje velika udeležba pri sprevodu iz Mohorjeve hiše na kolodvor v Celovcu in pri pogrebu v Ljubljani. Bodí vsem darovaljem dišečega ovtja in vsem od bližu in daleč pribitljiv spremjevalcem pokojunika na zadnji poti, posebno odboru družbe sv. Mohorja, častiti duhovščini, vsem narodnim in strokovnim društvom v Celovcu in Ljubljani, gospodom pevcom, tratom Sokolom in članom Glasbene Matice za ginaljiv slednji pozdrav izrečena najlepša zahvala.

4775

Žalujoči ostali.

Slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril

v Židovskih ulicah št. 3

vinotoc

kjer bodem točil raznovrstna vina po najnižjih cenah in se priporočam za mnogobrojni obisk

4777-1

si. Vešligaj.

Lepo je božično drevo le tedaj

če ga olepšate z albumi za fotografije in razglednice, pisemskim papirjem v kasetah, šolskimi potrebsčinami, barvicami, šolskimi in ročnimi torbicami, denarnicami in

s steklenimi okraski

12 kosov v kartonu 50 v, 15 kosov v kartonu 60 v, Najnovejše božične in novoletne razglednice. Velika izbira jaslic. Ne prezrite torej slovenske trgovine.

I. Toni, Sv. Petra cesta 31.

4779-1

Slamnikarice

ki bi šivalo slamnike, so mogoče za takojšnji vstop. Dobra plača in povrtnitev potnine.

Müller & Woernle Nachf.
Monakovo, Westendstrasse 146.

4777

Tajnik

event. tajnika dobri takoj službo pri zadržni bolniški blagajni na Bledu. Plača po dogovoru. Izvezbani v tej stroki imajo prednost. Nemščina ni neobhodno potrebna.

4777-2

St. 39660.

4749-2

se takoj sprejme

4654

v kavarni „Ilirija“ v Ljubljani.

4749-2

St. 39660.

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

4749-2

Nizko pod ceno

prodajam radi pomanjkanja prostora
obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče
za gospode in dečke
kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.
Konfekcijska trgovina A. Lukić. Pred Škofijo št. 19.

Gričar & Mejač

Zaloga zgotovljenih oblek za gospode in dečke.
Konfekcija za dame in deklice.
— Ljubljana —
Prešernove ulice št. 9.

Božično radost v kuhinji

napravi praktični gospodinji še najprej zaloga staro preizkušene MAGGLJEVE zabele. Daje juham, omakam, sočivju krepko slastnost in ob sedanj draginji pomaga hraniti. Toda pozor pred ponaredbami. 4752

Notar na Dolnjem sprejme v zemljiskoknjičnih stvarach izur. jenega

solicitatorja.

Plača po dogovoru. — Samec ima prednost.

Ponudbe na upravnštvo "Slov. Naroda". 4673-2

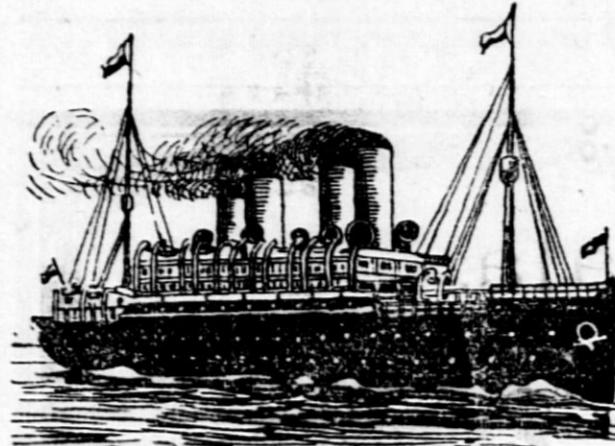
Krasna in primerna božična darila

Eleg. kasete s pismenim papirjem, fini tintaiki, albumi za razglednice in fotografije, mape za pisalne mize, spominske knjige itd. 4694-3

Krasen nakit za božična drevesa

v največji izbiri in po najnižjih cenah se dobri pri

Ivanu Boncu
nasproti c. kr. glavne pošte.

Kdo hoče varno, mirno in hitro
v Ameriko potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade
potrjenega glavnega zastopnika:

Fr. Seunig,
Ljubljana, Kolodvorske ulice 28

Odprava potnikov samo z najnovjimi parniki "velikani": 2343 25

Kaiserin Aug. Victoria, nosi 25.000 ton
Amerika 24.000
President Lincoln : 20.000
President Grant 20.000

Voznja Ljubljana - Hamburg
traja z novo uvedenimi direktnimi
vozni kartami, brez vsake menjave
okroglo 1½ dne, ter ima potuak pravico
porabe brzevlakov po celi
črti od Avstrijske meje (Eger) naprej.

Kavarna „Leon“
na Starem trgu št. 30.
je vsaki dan
VSO NOČ ODPRTA.
800 7

KONCERT seksteta
na lok.
Začetek ob polu 10. Vstop prost.
Z odličnim spoštovanjem
Leo in Fan Pogačnik.

Radi velike zaloge znatno znižane cene!

Ugodna prilika za nakup:

veznin, pričetih in izvršenih ženskih ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombata itd.

Velika izber drobnega in modnega blaga z rokavic, nogavici, ovratnikov, kravat itd. 4277-5

Predstik in vezanje monogramov ter drugih risb.

Primerica darila za godove in druge prilike priporoča

F. MERŠOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Od 25. novembra do 25. decembra

prodajam na svojih prostorih
v Šolskem drevoredu poleg jubilejnega mostu

Prima slanino

brez kože od prašičev iz lastnih pitališč

I. vrste	kg kron 1'50
II. "	" " 1'30

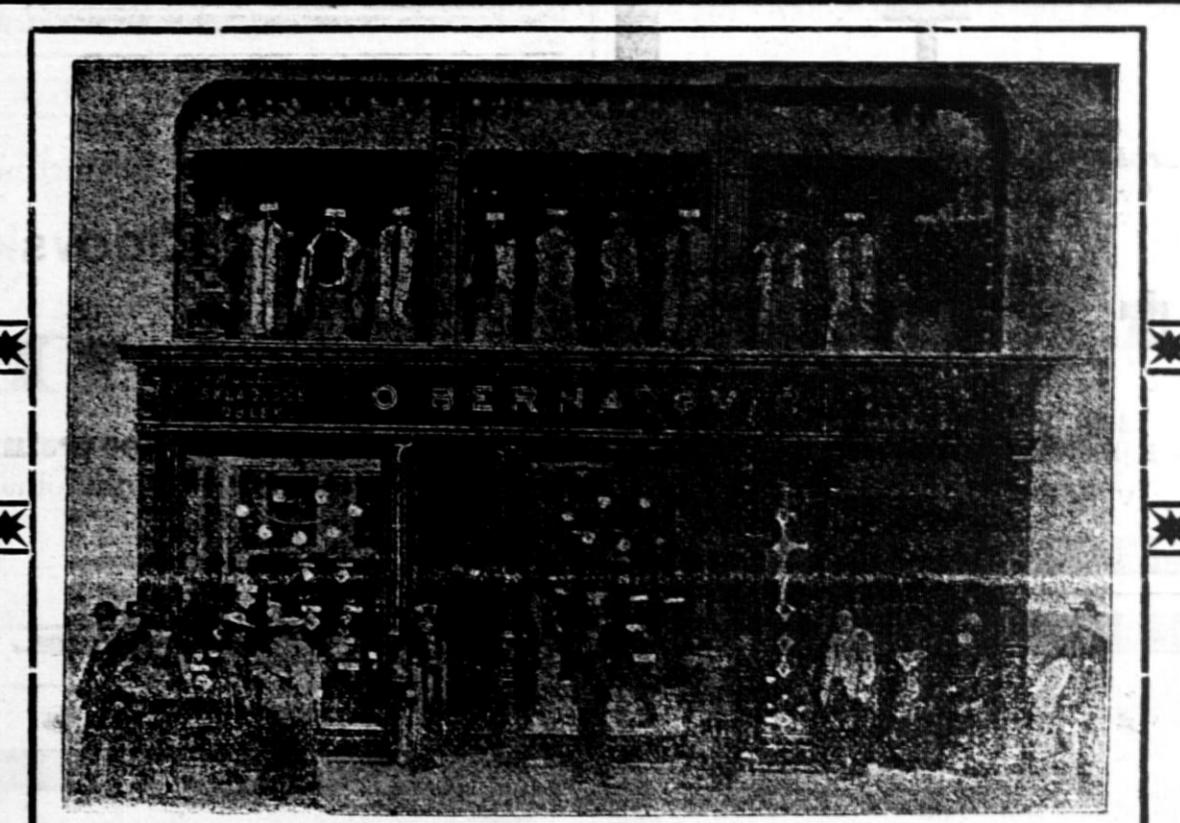
Meso istih prašičev:

I. vrste	kg kron 1'40
II. "	" " 1'20

4291-23
Elija Predović.

Damsko konfekcijo
kakor kožuhovinsko blago
prodajam 50% do 60% ceneje.

O. Bernatovič
„Angleško skladišče oblek“
Ljubljana, Mestni trg štev. 5.

Ogromna božična prodaja
po čudovito znižani ceni!

„Angleško skladišče oblek“ O. Bernatovič
Ljubljana, Glavni trg 5.

4710-2

Največja božična in novoletna razstava daril!

Ker nameravam opustiti luksurijozno galerijsko blago, kakor finejše papirnate izdelke, zbornike za slike in razglednice ter lepo opremljene kasete s papirjem in drugo blago,

prodajam sedaj za praznike 10 do 20% ceneje kakor dosedaj.

4731-2

Razstavo si lahko vsakdo ogleda, ne da bi kaj kupil. Ker je to le redka prilika, upam, da me bode vsak zaveden Slovenec počastil. Za obilen obisk se priporoča s spoštovanjem

FR. IGLIČ trgovina s papirjem in galant. blagom na drobno in debelo.
Ljubljana, Mestni trg.